

Pioniers uit Buurmalsen-Tricht op zoek naar een beter bestaan in Haarlemmermeer en Noord Dakota

In de 20ste eeuw is een periode van welvaart ontstaan. Velen van onze generaties genieten dagelijks van de luxe om ons heen, onze hobby's en onze vakanties.

Dat veel van onze voorouders onder armzalige omstandigheden voor hun bestaan moesten vechten om minimaal te kunnen overleven, staan we niet meer bij stil.

Dit is een verhaal dat begint in een rustige gemeenschap in de provincie Gelderland. En wel, in de plaatsen **Buurmalsen** en **Tricht**.

Buurmalsen en Tricht, twee dorpen behorend bij het "**Graafschap Buren**", provincie Gelderland.

Schepenbank in Buurmalsen-Tricht

- Volgens overlevering zou de kerk van Buurmalsen gesticht zijn op 24 september 696.
- In 1502 werden deze dorpen "juridisch" verenigd en kregen een eigen "schepenbank".
- In 1811 werden deze dorpen verenigd tot één zelfstandige gemeente Buurmalsen-Tricht.
- Sinds 1978 deel van de gemeente Geldermalsen, Gelderland.
 - ❖ De term Schepenbank heeft een tweeledige betekenis.
 - Ten eerste wordt het gebruikt om een bepaald geografisch geheel mee aan te duiden.
 - Ten tweede was een Schepenbank de naam van het instituut dat in naam van de landsheer of, in het geval van een heerlijkheid, de leenman een aantal taken uitvoerde.

Bekende personen in dit verhaal

- **Martin van Buren** (1782-1862), gehuwd met Hannah Hoes (1783-1819), was de 8ste president van de Verenigde Staten van Amerika in de periode 1837-1841.
- **Gijsbert van Meeteren** (1690-1750) was "Schepen van Tricht" in 1734, 1736, 1738.
- **Gijsbert Koorn**.
Hij is geboren op 27 april 1828 in Tricht, als zoon van Huibert Koorn en Maria van Meeteren.
 - Hij trouwt 1ste **Willempje Bogaard** (1835-1870), zij is geboren Leerdam als dochter van Cornelis A Bogaard en Neeltje Kool.
 - Zij krijgen een zoon **Cornelis Andréas Koorn**.Hij verhuist met **Petertje Bogaard** (1830-1905) een zuster van zijn eerste vrouw en zijn zoon Gijsbert Andréas naar Haarlemmermeer, Noord-Holland.
 - Op 21 juni 1871 zijn Gijsbert en Petertje in Haarlemmermeer getrouwd.
 - Gijsbert Kroon is op 9 juli 1899 overleden in Heemstede, Noord-Holland.
 - Petertje Bogaard is op 28 april 1905 overleden in Haarlemmermeer, Noord-Holland.

- **Cornelis Andréas Koorn en Maria Schoonrok**
Cornelis Andréas Koorn (1868-1948) en Maria Schoonrok (1871-1949) zijn beiden met hun ouders verhuisd naar de Haarlemmermeer, Noord-Holland.

Maria Schoonrok

Zij is geboren op 19 augustus 1871 in Hoogvliet als dochter van Simon Schoonrok en Maria Molenaar.

- Cornelis en Maria zijn op 31-8-1887 getrouwd in Haarlemmer, Noord-Holland.
- Beiden zijn overleden in **Seattle, King County, Washington**

De familie Koorn & de familie Colijn

- Cornelis Andréas Koorn was pachtboer in de Haarlemmeer evenals Arie Colijn.
- Arie en zijn broer Hendrikus Colijn waren tevens handelaren, ondernemers en hielden zich bezig met bestuurlijke functies in bedrijven en gemeentes.
- Arie en Hendrikus waren ook de initiatiefnemers en later de hoofdaandeelhouders van de Holland Dakota Landbouw Compagnie, die in 1910 werd geregistreerd als Naamloze Vennootschap in Amsterdam.

Gijsbert Koorn (1828-1899) & **Petertje Bogaard** (1830-1905), gehuwd op 21-6-1871 in Haarlemmermeer.

Cornelis A. Koorn (1868-1948) & **Maria Schoonrok** (1871-1949), gehuwd op 31-8-1887 Haarlemmermeer

Pionieren in de Haarlemmermeer, provincie Noord-Holland

Problemen waar de pachtboeren en landbewerkers in de loop van de jaren mee te leven hadden.

1882 Na jaren van problemen met het leegpompen is het Haarlemmermeer droog.

- Na de drooglegging treuzelt de Staat met de verkoop van de gronden, het gebied blijft moerassig, onbegaanbaar en slecht toegankelijk.
- De grond in de polder is nog verzadigd van het water, dat er eeuwenlang boven gestaan heeft en weigert ook maar een druppel water op te nemen.
- Door de slechte situatie breekt in voor het eerste keer cholera uit. De cholera heeft nog de twee de twee volgende jaren geheerst .

1855-1856 Tijdens de aanleg van de Ringdijk is soms afgeweken van de voorgeschreven hoogte, waardoor overstromingen voorkomen.

- In de winter zijn de lage delen voor de 3de maal ondergelopen.
- Het gevolg hiervan is in herfst en winter de vaarten en sloten overstromen, de akkers nog steeds de naam "moeras" verdienen.
- De Ringvaart, de kaden, de wegen, de bruggen, de tochten, sloten, machines en de bemaling verkeren in zorgwekkende toestand.
- Iedere boer voert op eigen houtje zijn strijd tegen het water door afdammen van zijn sloten en op eigen initiatief bemalen van zijn grond.
- Opnieuw onvrede met de bemaling van de Haarlemmermeer en het probleem betreft een "strijd" tussen Hooglanders en de Laaglanders. De benaming is gerelateerd aan het gegeven of men eigenaar en/of bewerkers zijn van hoog- danwel laaggelegen percelen. De Laaglanders zijn economisch zwakker omdat hun landerijen het minst vruchtbaar zijn.

1857 Het polderwerk wordt stilgezet vanwege het grote aantal malariagevallen.

1860 De bemaling van de polder werkt weer niet optimaal en er ontstaat schade aan de gewassen.

1865 De malaria heerst door het vele water voortdurend. Hierbij komen de pokken en vooral in de zomer ook typhus en cholera.

- De Vennootschap tot "Bevordering der Paardenteelt" wordt opgericht.
 - Zonder goede paarden is intensieve landbouw namelijk niet mogelijk omdat het land en de wegen niet geschikt zijn voor de "nieuwe en moderne" grote landbouwmachines.
- Voor de pachter is het overigens financieel bijna onmogelijk om machines te kopen.

1866 De veepest of runderpest brengt de eerste slachtoffers in de Haarlemmermeer.

- In opdracht van de burgemeester worden hele veestapels afgemaakt. Boeren komen in verzet.
 - Een ernstige cholera-epidemie in de Haarlemmermeer.
 - De herfst is buitengewoon nat. De oogst rot weg. Onder het vee komt de longziekte voor.

1867 De veepest komt nog steeds op grote schaal voor.

1868-1869 De laaglanders mogen afzonderlijke inpoldering en bemaling uitvoeren.

De jaren **1852-1870** worden dan ook omschreven als het tijdperk van kolonisatie.

Haarlemmermeer wordt dit jaar ervaren als een oord van jammer en ellende.

De eerste bewoners lijden bittere armoede en hun gezondheid is vaak slecht.

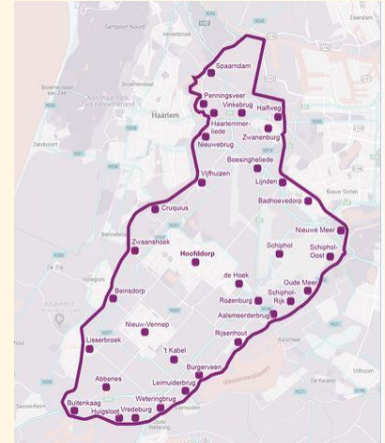
De kindersterfte is hoog en duizenden vertrekken.

Het sterftcijfer is 10,5% t.o.v. Nederland 6% en Noord-Holland 4,9%.

De emigratie is gemiddeld 8,2%

Pas rond **1920** kreeg men de waterhuishouding goed onder controle

Cornelis Andréas Koorn (1868-1948) en **Maria Schoonrok** (1871-1949) emigreren met de kinderen in 1910 naar Amerika, Noord Dakota als deelnemers van de groep "Holland Dakota Landbouw Compagnie-emigranten". Alleen de oudste dochter Willempje blijft in Noord-Holland.

Haarlemmermeer

Emigreren naar Noord Dakota

Noord Dakota, de oorspronkelijke bewoners

Chippewa, zijn de oorspronkelijke bewoners en behoren tot de inheems Anishinaabé-volkeren.

- Anishinaabé is een groep cultureel verwante inheemse volkeren van oorsprong aanwezig in het gebied van de Grote meren in Canada en het middenwesten van Verenigde Staten.
- De eerste mensen van niet indiaanse afkomst die zich hier vestigden, kwamen uit Frankrijk. De meesten waren pelsjagers en handelaren uit Canada. Velen van hen trouwden in de 18de eeuw met de Chippewa.
- Hun nakomelingen waren de Métis. Het oorspronkelijke woongebied van de Métis omvatte
- naast Canada, ook de Amerikaanse staten Montana, Noord Dakota en Noordwest-Minnesota

Pioneren in de Haarlemmermeer en Noord Dakota

Hendrikus Colijn (1869-1944) en zijn broer **Arie Colijn** (geboortenaam Anthonie) (1870-192) zijn in Haarlemmermeer geboren. Zij groeiden echter op in het Land van Altena in Noord-Brabant.

- Arie Colijn en zijn broer Hendrikus Colijn hebben in de Haarlemmermeer ook geboerd en bezittingen gehad. De ervaringen van “boeren onder moeilijke omstandigheden” wilden Arie gebruiken om in Amerika de toekomstmogelijkheden voor Nederlandse boeren te onderzoeken.
- Arie was al op 17-4-1902 om die reden in Noord Amerika geweest. Zijn bezoek in 1909 naar Belfield, Noord Dakota leidde tot de oprichting van de Holland Dakota Landbouw Compagnie.
- Op 24 februari 1910 arriveert Arie Colijn met de SS Kroonland nogmaals op Ellis Island. Het doel van deze reis is waarschijnlijk om de aankopen van grond en bezittingen veilig te stellen voor de komende oprichting van de Holland Dakota Landbouw Compagnie.
- Op 19 mei 1910 wordt definitief te Amsterdam bij wet opgericht; De Naamloze Vennootschap “**Holland Dakota Landbouw Compagnie**” (HDL-Compagnie).
- Hendrikus en Arie Colijn waren de voornaamste aandeelhouders.

Holland Dakota Landbouw Compagnie (HDL-Compagnie)

Het doel van de onderneming was de aankoop, exploitatie en verkoop van gronden in Noord Dakota. De Compagnie had circa 5.800 hectare landbouwgrond in eigendom.

- Op 28-6-1910 meerde de SS Rijkdam (**Stoom Schip**) aan op het Ellis Island bij New York met de groep van “**44 HDL-Compagnie emigranten**”, incl. Arie en Hendrikus Colijn.
- De Compagnie verpachte het land aan de boeren en verstreekte hen de benodigde landbouwmaterialen. Hiervoor moesten de pachtboeren ¼ van opbrengst afdragen. De activiteiten van Holland Dakota Landbouw Compagnie hadden niet het verwachte resultaat.
- In 1919 had de onderneming en de boeren te maken met droogte en een sprinkhanenplaag. De lokale vertegenwoordigers maakten melding van een totale mislukking van oogsten.
- De boeren die reeds ontmoedigd waren door eerdere tegenslagen begonnen weg te trekken

Arie Colijn reisde naar Noord Dakota om de pachters te bewegen te blijven. Een tiental boerderijen werden echter verlaten en het aantrekken van nieuwe pachters had maar ten dele succes.

Waren de ongunstige weersomstandigheden geen spelbreker, dan waren het wel de ongunstige economische omstandigheden die de organisatie de das om deden. De Compagnie was gedwongen de landbouwmachines voor de pachters tegen een hoge prijzen inkopen.

Wegenplan, toegankelijkheid en bereikbaarheid

Daarnaast speelde net als in de Haarlemmermeer het wegenplan, de toegankelijkheid en bereikbaar van de regio Belfield een belangrijke en beslissende rol.

De andere steden werden gemakkelijker bereikbaar en daarom interessanter om grond te zoeken.

- De pachters / landbouwers hadden onder deze omstandigheden een moeilijk bestaan en de Compagnie werd ontbonden en begon land te verkopen aan hun pachters.

Aankomst in Belfield, Noord Dakota

Cornelis Andréas Koorn en **Maria Schoonrok** en hun kinderen zijn uiteindelijk op 8-7-1910, na 9 dagen aangekomen op het Belfield Train Station in Noord Dakota.

Belfield werd opgericht in 1883 en heeft in dit olierijke deel van Noord Dakota veel bloei en neergang gekend.

De familie Koorn behoren tot de eerste leden van de Christelijke Hervormingskerk in South Heart, Noord Dakota

In 1919 verhuisden zij naar een boerderij in de omgeving van Milnor, Noord Dakota en in 1924 naar een boerderij ten zuidwesten van South Heart, Noord Dakota.

Van 1930-1932 hebben **Cornelis** en **Maria** geboerd in Oak Harbor, Whidbey Island, Washington.

In 1932 zijn zij weer terug gegaan naar South Heart tot 1946.

In 1947 zijn ze naar Seattle verhuisd en hebben tot hun dood bij hun jongste dochter gewoond.

Simon Koorn & Pieter Rip en hun kinderen

Hun oorspronkelijke achternaam Koorn werd echter bij het aanvragen van het staatsburgerschap in 1918 veranderd in Kooren.

Alleen **Simon Koorn** en zijn nakomelingen hebben de naam Koorn gehouden.

- Dit gezin heeft zich uiteindelijk gevestigd in Oak Harbor, Whidbey Island, Washington.
- Zoon Ralph Koorn is op 1-3-1946 in Oak Harbor, Whidbey Island getrouwd met Rosa M. Ripp. Een dochter van **Pieter Rip**, die met **Simon Koorn** deel uitmaakte van "de Groep van 44".

De Nederlandse "44 HDL-Compagnie emigranten" op de SS Rijndam (Stoom Schip)

- Emigranten uit **Haarlemmermeer**.
 - Cornelis A. Koorn met gezin (9), , Paulus vdr Pol met gezin (4), Cornelis Ravestijn met vrouw (2), en Hendedrik Oly (1), en Dirk van der Voet (1), is moeder Jacomina de Graaff ook meegekomen of is zij haar zoon later naar Oak Harbor gevolgd.
Gerrit Noorloos met gezin (6), inclusief dochter Emerenske, later getrouwd met Marinus den Besten (nakomeling van Karel de Grote).
- Emigranten uit **Ransdorp-Amsterdam**.
 - Pieter Staphorst met zoon en stiefdochter (3).
- Emigranten uit **Zevenhuizen, Zuid-Holland**.
 - Pieter Rip-1883 (1)
- Emigranten woonadres **onbekend**.
 - Johannes Hendrix-1864, Dick de Mit-1890, Hatthys Smit-1887, Arie in 't Veld-1885, Jacobus Lambertus Botticher-1890, Geerit Kooy-1889, Johannes Schrier-1875, Dirk K. Baarse-1882, Johannes Bogers-1885, Johannes van Leeuwen-1882, Zacharias Nesman-1890, Jan J. Nieuwkoop-1889, Kartinus Langelier-1889, Adrianus den Ouden-1874.
 - ❖ *De vermelde geboortejaren zijn geschat aan de hand van de lijst van de "Groep van 44" of gecorrigeerd als de persoon gevonden is zoals bij Pieter Rip en Dirk van der Voet.*

Voorouders en familienamen van de nakomelingen

Gijsbert Koorn (1828-1899) en zijn echtgenotes **Willempje** en **Petertje Bogaard**.

Voorouders: Gevonden **43** generaties, waarvan **24** zijn geplaatst op de site.

Familienamen:

moeder Willempje: Bohlman, Borgman, Brandon, Dvorak, Fadness, Grewe, Harris, Hecker, Hlebechuk, Honingh, Huffman, Hutzenbeler, Hutzenbiler, Knoblauch, Kooren, Koorn, Lamont, Nelson, Olheiser, Oly, Poynter, Reed, Rodakowski, Schjei, Silliman, Slegers, Smith, Stephens, Stoppleworth, van Teeffelen, Tessier, Visser, Wagner, Wegh, Wilkinson.

moeder Petertje: Boer, Bogerd, Bogert, Totté, Versteeg.

De voorouderlijn van de zussen Bogaard zijn eind september te downloaden van mijn site.

bogerdgenealogie.jouwweb.nl

Nico Bogerd

met dank aan Robert Kooren.